

ÍÅÍÜØÅ ÆÈÍÃÅÈÑØÈÉÈ, ÁÎËÜØÅ ÔÈËÎËÎÃÈÈ

Àâòîð William Veder
27.08.2012 ã.

Summary. The

Trinity–St Sergius Laura has 17 copies of the Slavonic translation of John of Sinai’s Scala Paradisi, datable between 1334 and ca. 1620. 16 of them are transcribed from two Glagolitic antigraphs kept at the Laura itself, 10 from version b of the translation and 6 from its version c. The Glagolitic paternity of Cyrillic transcriptions is established by comparison of spellings: 1. initial high amplitude of variation (heterography) and subsequent incompatibility of preferences (idiography) provide evidence that the encoding of the antigraph was different from that of any apograph; 2. misreadings and misspellings in patterns associated with specific features of Glagolitic (no marking of jotation, palatality, or tenseness of jers, full sandhi at morpheme boundaries, disregard of Slavonic phonotactics in loanwords) and the very shapes of its letters furnish proof that the antigraph was written in Glagolitic. Detailed analysis of spellings in multiple copies of long texts requires lineated collations of the copies and concordances of specific letters and their combinations in those collations. Tools for such collations [Robinson, 1994] and concordances [Antworth, 1996] are no longer available for texts in Unicode; they urgently await updating.

Â ñâ. Òðîèöå-Ñåðäèåâîé Ëàâðå 17

ñièñêitâ Èåñòàèöü, íàïëñàíûö ã íåðèïä
 1334 á. – íê. 1620 á. Íåðåäàþò ííè òðè èçâåñòíûå ååðñèè
 ñèàâýíñéitâ íåðâïäà: a (íáúâïí íê. 56.000 ñièitâ ñ ñèëüíûì íðåñëàññèè
 àéöåíöi), b (íáúâïí íê. 60.000 ñièitâ, áéëæå åñïåö ë åðå-åññèiö ðåéñòö) è c
 (íáúâïí íê. 64.000 ñièitâ ñ ñèàâýíñéèè àíííéíåíéyìè ê b): ñòàðøèé, 1334 á.,
 ñíýö ñ ñièitâ æä åíòëäðåôå ååðñèè a, èåé è ñòàðøèå ñíðåíéåðèåñý Èåñòàèöü ĐÃÁ Đói.199, Õ²² á., è
 Đói.198, Õ²²² á. [Veder, 2012], è åíáñáit â Èåâðó èçâíå, ñíòàéëüíûå ñíýöù ñ
 ååóö åíòëäðåôå ååðñèè b (10 ñièñêitâ) è c (6 ñièñêitâ), ðõàíéåðèöñý â ñàïíé
 Èåâðå. Åñâ ñièñêè ååðíí, eëøü ñ eíäæåëåëüíûìe ííåðåøíñòÿìe, íåðåäàþò ñâitè
 àíòëäðåôå.

Ҫääñü iáo iáñòà iðääñòàäöü
êíiéðäöíüå iðëiäðü ðäññöïæääíéé â ÷oáiéyö ãëäâïíéè÷äññëäï òäññòà è à íäièñäíéyö
êëðëëëëë÷äññëäï. Ä äíéëäåå ííë ii ðäçöÿäi iðääñòàäéåíü åûáïðî÷ii. ïíéíüé näää
äðå÷äññëäï òäññòà, nääâýíññëö ñiññëäï è èö ëíëëàööé, à òäññëäå õéâçäàòäëéé ê
òäññòå nääðäi à äññüå Lestvica (125 MB .doc), êiòñðoe ïíæíï çäïðñèöü à
<hilandar@osu.edu>.

Áñòù ïáíáéê íáñòò íðääñòåâéòú
 ñíñííá ðàáíòú èññéåäíàáðåéý ðòðáíñíèñèè òåéñòòå. lí ðàñííëåäåàåò ííéíúé óåéñò
 åñåñò ñíèñéñâ á èéíåééíé éíéëæöèé ñ òåí, ÷òíáú á íåé åûyâèòü åñå ðåññóíæääéý á íåéñàéýö.
 Áí ííÿåééíéý Unicode á ýóé ðòðåíâíéé çåäå-å áíó ííñåäéé ååå íðåñðåííù: èç
 çåíèñåé ñíéñèñâ éíéëæöèé ñíñòåäéýéñü ñ ííñùþ Collate [Robinson, 1994],
 ðåñííëåäåäý íí ñòðíéà á çåäåííé ííñéåäåíàðåééíñò ðåéñò ñíèñéñâ òåé, ÷òí íá
 èåæäúé ìòðåçíé ðåéñòå áééííé íí ðøðééíá íå-åòííé ñòðåíéòü ñíáðåéíñü ñòîéüéí
 ñòðíé, ñéïéüéí áúéí ñíéñèñâ; á ðåññóíæääíéý è ñíåíäåäéíéý á íåéñàéýö íåñéåäåäééñü
 ñ ííñùþ Conc [Antworth, 1996], éíòíðåý ìòéè-÷åéñò ìò ðÿäåíåñò ëíéíðåäåíñíúò
 íðåñðåííù òåí, ÷òí ííçåééýéà ñíñòåäéýòü êííéíðåäåíñò íí áóéååàí è áóéåíñí-åòåíéýí,
 á òíí ÷éñíéå è á ãíòåñò ëíéëæöèýò è äåæå íí ìòåäééñíù á íéò ñíéñèñâ. líñéå
 ååååäéíéý Unicode òééíéíá íí íåíéí ïðéåíàí ñííåå åûíóæääí åàáíòåòü åðó-÷íóþ. ííýòííó
 çååñò è íåñòò ìò èåíé òééíéíåéé íåðåòåéòüñò è éíôíðåòéííé ìòåðííéíéòü
 íðåññóíæääíéíé ñíñòåäåíåéòü íåà íðåñðåííù ëíííéåéòå äéý ðåáíòú ñ Unicode.

Èiáíí â nèàâýñíéî ôeëéïéíâè
íâíâöíâèíù èíñòðóíâíòú äëý ïíäðíá-ííâí íáñëåäâíâáíèý íáïéñàíéé â ïíéíûð
òðâäæöèÿð òâéñòðâ. Áí-íâðâûð, èâé ííéàçûâàåò ìðèíâð 17 Èâñòâèö ñâ.
Öðíèöâ-Ñâðâèââí Èââðû, â íâé ïðâñòðââéâí òëí òðâäæöèè, éíòíðíâí íâò â
ââðíâéöèÿð òëí òëí ëíòðûé âñòðâ-ââðöñ â èéâññè-âññéé íí-òè òíéüéí â XV â.,
éíâäá ó-âíû ñòâéâèèñû è íâñòðûòû òâéñòðâí èéâññè-âññéè ãâòíðâ è ñ íâíèö è
òâð ñâ ñíèñéâ ííâíèðâðòí ñíèíâè è ííéé: ýòí íéñéâý òðâäæöèÿ, åââ åñâ
ñíèñéé, íâçââéñèí ìò åâðû èð, íâííâí è òíâí ñâ ñíèñéâíèý, ìðûò-òí ìðèññòíâÿò
ìò íâííâí è òíâí ñâ ñíèñéâíèÿ [Ôâåââð, 2012]. Áí-âòíðûð, â òâéñé òðâäæöèè òðâð-ëâííàÿ
ííâäéü ðâíñíèññè (÷âíñéâ → íñññéâíèâ → áññíðíèçââââíèâ) íññéâíâí ÷âðââðûù
÷éâíí, íâðââéâè ðâíñíèâíèâí ãâëââíèèöâ → èéðéèéèöâ, ÷ââí íâò è â íâííé ââðíâíñéâí
èññòíðèè ðâéññòðâ.

Íàøè ó÷èòåëÿ ñ÷èòàëè

āčāèáīīāéñōåéà ãéäáííééöà → éèðééééëöà ýâéåéåéà íäðéóåðééíü [Ééüéíñééé, 1931], íí íéäçúåååðóñý, -÷òí ííí ðäñíñðñóðåíýåðóñý äí XVII å. (íæäåðäý ñåé-÷åñ èçååñòíáý ððåíñéðéíöéý -÷òååðåñý å åé. 69 íå-÷åðííé Êîñð-÷åé 1653 å.) è íòíþäü íå íåðåíé-÷éåååðóñý áíñòñéíí ñéååýíñòåå (å þæíññéååýíñéíé íéñüíåííññòé íåð íé íåííåí ñíéñéå Ñééøñéíåí íåðååðééå, ñíéñåíííåí ñ ééðéééé-÷åñéíåí áíðéåðåòå). Áíèíåðååðéüííå èçó-÷åíéå ýóíåí áçæéííååéñöåéý èíååò çíá-÷åíéå íå òíéüéí åéý ííçíáíéý ñåíåíåðåçéy ðóéíñéííé ððåíñíéñéé ñéååýíñééö ðåéñòåå, íí è åéý ñéååýíñéíé èéíååéñöåééé è ðééíñéåéé. Íòåðåíé-÷åíéå ñíéñéíåí ñ åéååíé-÷åñéíåí áíðéåðåòå ìò òåééö ñ ééðéééé-÷åñéíåí ñåíåíåíæåååò èñòíðé-÷åñéóþ èéíååéñòééö ìò íåííåíçíá-÷í èíòåðíðåðéðåíüñð ååííüñð, òåééö, èíòíðüå ðåééò-÷åñéé çååðýçíýþò åå åúååíå. Å òééíñéåéé ïéñéååý ððååééöý ñåíåíåíæåååò ìò íåðåíé-÷åíéå à åúååíðå èñòí-÷íééå åéý èçååíéå ýåðåéñöååå: åñå òðåíñéðéíöéé ñ óíåí æå åíðéåðåòå íí ïðéíøéíö ðååíñòåííü è -÷åñòí íéäçúåååðóñý, -÷òí íí ñééå ëíééååéòéåííåí ñíûòå íæäåðééå èç íéò êå-÷åñòååííå åñíñðíðéèçååýò -÷åíéå åíðéåðåòå, -÷åí ñòåðééå.

Ñïèñîê ëèòåðàòóðû

Èëüèíñéèé, 1931 Èëüèíñéèé Ä.Í.
Êïäää, êäì è ñ êäééö öäéëü äëäñíëöà áûëà çàìåíáìà êèðëëëëöäé? // Byzantinoslavica.
1931 № 3 № 79–88

Ñïåðàíñèé, 1928–29 Ñïåðáíñèé
í. I. Íoéooää eäoo ñoàðåéøëä iäiýoíèé ðoññêé íeñüìåíñòè è éèòåðàòóðû? //
Slavia, 1928–29, Ò. 7, N. 516–535.

Ôåääåð, 2012 Ôåääåð, Ó.Ð. Ieñêàÿ
òðàäèøëèÿ òåðñôîâ // Palaeobulgarica. 2012. № 36. 14. â iå=àòè.

Antworth, 1996 Antworth, E. Conc. A Concordance Generator for the Macintosh.

Dallas: SIL International, 1996. www.sil.org/computing/catalog/

show_software.asp?id=9.

Robinson, 1994 Robinson, P.M.W. Collate: Interactive Collation of Large Textual Traditions, Version 2. Oxford: Oxford University Centre for Humanities Computing, 1994.

Veder, 2012 Veder,
W.R. East Slavic Confusion of Nasals // Pegasus Oost-Europese Studies. 2012.
Ò. 20. Pp. 639–648.